

AFA ESCOLA JOAQUIM RUYRA

Seu social: L'Hospitalet de Llobregat

Àmbit geogràfic: Local

Forma jurídica: Associació

- 5 persones treballadores
- 2 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social
- 40 persones voluntàries
- 430 persones sòcies

Nombre actual de persones ateses

- 2 persones ateses a serveis a la infància i la joventut
- 1 persona atesa a serveis a la gent gran.
- 1 persona atesa a serveis a persones amb problemàtica de salut mental
- 2 persones ateses a serveis a d'altres col·lectius en situació d'exclusió social
- 10 persones ateses a serveis a les persones migrades

www.escoladevida.cat

Breu història de l'organització

L'entitat es va crear a 1978, ara consten 430 socis, alumnat d'entre 3 -12 anys, correspon a 210 unitats familiars, pares, mares o tutors legals dels alumnes de l'Escola Joaquim Ruyra (JR), centre de màxima complexitat. La finalitat de l'AFA com a entitat conformada per famílies de l'escola és la disposició exemplar la participació de les famílies per tal de millorar la qualitat de l'escola pública i incidir en l'èxit educatiu del seu alumnat. L'Escola JR, com a comunitat d'aprenentatge, es defineix com a un projecte de transformació social i cultural d'un centre educatiu i del seu entorn social. L'AFA és un agent clau, una entitat que apunta a educar davant la diversitat, mitjançant la participació activa de les famílies, professorat i la interrelació amb altres membres de la comunitat educativa.

Donat que el Districte IV amb els dos barris, Les Planes i La Florida, més densament poblats d'Europa no comptava amb un Centre de Formació d'Adults (CFA), l'AFA i l'equip directiu van iniciar l'any 2019 el projecte Escola de Vida Les Planes-La Florida (EdV) com resposta a aquesta mancança. El projecte es basa en l'educació al llarg de la vida i promou la igualtat d'oportunitats, especialment per a persones migrades.

Missió

La missió de l'AFA és participar i intervenir en la gestió del centre educatiu, amb la finalitat de millorar l'educació i aconseguir un clima de convivència i cohesió social. La seva implicació en el centre, enforteix la comunitat d'aprenentatge i ajuda a detectar i respondre altres necessitats familiars, com per exemple: aprenentatge de les llengües vehiculars, alfabetització, d'orientació laboral i jurídica, acompanyament socioeducatiu, etc. Les activitats de l'AFA beneficien l'entorn a través de la integració de les famílies a l'escola, i del veïnatge, a la vida educativa i associativa, alhora que ubica en el centre de la comunitat la vida escolar.

Descripció de l'activitat

- Desenvolupar els senyals d'identitat del model d'escola pública; participació democràtica, gratuïtat, igualtat d'oportunitats, qualitat i èxit per tots, entre altres.
- Informar i assessorar els familiars i/o tutors legals de les activitats pròpies de l'AFA, de manera individual i col·lectiva en tot allò que concerneix l'educació de l'alumnat i promoure que exerceixin els drets i deures que tenen en aquesta labor.
- Potenciar la formació per a la participació de les famílies en la vida del centre i en els seus òrgans de govern.
- Fer costat a l'alumnat i les famílies amb necessitats educatives específiques o necessitats socials.

- Promoure la qualitat educativa.
- Fomentar la convivència entre la comunitat educativa.
- Dur a terme activitats de caràcter educatiu que reforcin els valors i objectius del Projecte Educatiu del Centre.
- Facilitar les activitats educatives en relació amb l'entorn.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

ESCOLA DE VIDA LES PLANES-LA FLORIDA

Breu descripció

Amb la voluntat de construir oportunitats educatives per a l'alumnat del centre i les seves famílies, i sota el paraigua de la comunitat d'aprenentatge l'AFA de l'escola Joaquim Ruyra, realitza des de l'any 2019 el projecte d'Escola de Vida (EdV). Un projecte comunitari de formació permanent adreçat a totes les famílies de l'alumnat del centre, resta del territori i veïnatge de la ciutat. L'EdV ofereix formació gratuïta i de qualitat en competències instrumentals, com són: aprenentatge de les llengües vehiculars, alfabetització, d'orientació laboral i jurídica, acompanyament socioeducatiu, i altres formacions no formals bàsiques per a la vida en el context actual, etc. Les activitats de l'AFA beneficien l'entorn a través de la integració de les famílies a l'escola, a la vida educativa i associativa, alhora que ubica en el centre de comunitat la vida escolar. L'EdV també dinamitza diferents tipus d'activitats de caràcter informatiu, d'acollida, d'acompanyament vital i de convivència, amb la finalitat d'incidir no només en el desenvolupament individual o professional de les persones migrades, sinó també en la cohesió social, la convivència i potenciar el desenvolupament comunitari.

És una iniciativa que dona resposta a una necessitat sentida i expressada mitjançant una diagnosi participativa. On va quedar reflectida, el repte de crear una escola comunitària, que tingués en especial consideració les situacions vitals de les persones i famílies migrades que vivien al districte i ciutat. En aquest procés comunitari es van definir les bases del que seria l'EdV.

Aportació de valor de la iniciativa

EdV és un projecte comunitari innovador dins d'un AFA. Aportacions: Diàleg permanent (la vocació és respondre als interessos i les necessitats formatives reals de la comunitat. La programació de les activitats no es realitza de manera unidireccional, és flexible i es defineix en el diàleg constant amb les persones que hi participen); Mirada intercultural i intergeneracional (projecte connectat amb l'entorn de l'escola); Posicionament antiracista; Posicionament feminista interseccional; Escola pont (espai de

vinculació entre la població del barri i els serveis destinats a la ciutadania. Serveis als quals gran part de la població a vegades no accedeix per motius com; el desconeixement de les llengües oficials, baix nivell formatiu, dificultats en la regularització, etc.); Intercanvi de coneixements (partim de la base que totes les persones podem aprendre i ensenyar als altres al llarg de la vida); Treball en xarxa; Acció política (defensem del dret a l'educació, l'acollida i la igualtat)

Necessitat a la que respon

El Districte IV de L'Hospitalet, amb els dos barris, Les Planes i La Florida, més densament poblats d'Europa (61.603 hab./km² en 0,8 km²), no compta amb un Centre de Formació d'Adults (CFA). Des del 2008 al 2015 existia una petita Aula de Formació d'Adults amb titularitat de la Generalitat de Catalunya, però l'any 2015 va desaparèixer, ja que va passar a ser adscrita al CFA de Sant Ramon (Districte II, Collblanc-Torrassa). Des de llavors, el Districte IV, malgrat ser un dels més poblats de la ciutat, no disposa d'oferta de formació d'adults per part de les Administracions, malgrat que, el 66% de la població se situa entre els 16 i els 65 anys, el 55% és població immigrada i el 43% no té estudis o té estudis obligatoris incomplets.

Aquesta realitat, sumada a les característiques sociodemogràfiques de la població, fan que la intervenció del projecte d'EdV sigui una resposta ineludible per a aconseguir millores en el territori. És possible afirmar que a mitjà i llarg termini, la formació i l'acompanyament socioeducatiu de les persones amb més indicadors de vulnerabilitat, tindrà conseqüències positives en l'àmbit de tota comunitat. Sobretot quan aquesta acció s'emmarca dins d'una acció més ampla i intersectorial és el Pla de Regeneració Urbana Integral Les Planes-Blocs Florida.

Principals objectius assolits

L'experiència dels darrers 5 anys de prototipatge de l'EdV ens ha permès identificar l'impacte que està tenint el projecte a mitjà termini, que es pot anar consolidant amb la continuïtat de les actuacions a llarg termini:

- Augment dels nivells d'instrucció de la població migrada i no migrada.
- Augment de les expectatives d'èxit de les famílies vers la població infantil i juvenil.
- Accés de la població immigrada als tràmits per a la regularització de la seva situació legal
- Millora del domini de les llengües vehiculars en la població migrada.
- Increment de l'èxit educatiu de la població infantil i juvenil. Increment del nombre de graduats d'ESO.

- Increment dels índexs de persones alfabetitzades al districte i sobretot en l'àmbit de ciutat.
- Millora de la comunicació i cohesió social entre persones de diferents orígens.
- Creació de xarxes veïnals i dinamització del teixit associatiu, amb implicació de persones migrades.
- Enfortiment de la comunitat educativa mitjançant la participació de les famílies en la vida escolar.
- Coneixement i accés de la població als serveis ciutadans i millora de l'atenció ciutadana als col·lectius més vulnerables
- Accés de la població adulta als canals formals formatius i millora de l'ocupabilitat.
- Accés de la població immigrada a l'educació formal, homologació dels títols estrangers, millora dels nivells educatius.

Principals resultats obtinguts

Mitjançant les actuacions del projecte es posen en marxa un seguit d'actuacions que tenen com a finalitat pal·liar els efectes de la discriminació, l'odi i maltractament de les persones per raons abans esmentades. Aquestes són per exemple:

- Accés a la formació gratuïta i de qualitat per a qualsevol persona de la ciutat
- Accions positives vers els col·lectius més vulnerabilitats
- Actuacions dissenyades a través de la perspectiva interseccional
- Actuacions de coeducació en totes les actuacions formatives
- Acció comunitària per a denunciar qualsevol forma de racisme institucional vers les persones (accés al padró, escolarització, formació, legalitat, salut, treball, participació ciutadana, altres).
- Ajustos raonables dels espais per a afavorir la incorporació de persones amb discapacitat a les activitats del projecte (ascensors, rampes, seguiment més individualitzat, cerca de recursos formatius i de salut).
- Actuacions de sensibilització de la població en general vers les persones/col·lectius que són excloses, o discriminades, per diferents eixos de discriminació. Anàlisi estructural i sistèmica, no individual.
- Actuacions coordinades amb la xarxa d'entitats i serveis per a reivindicar conjuntament drets dels diferents col·lectius

Abast de l'experiència

El projecte d'Escola de Vida (EdV) és una escola comunitària de formació d'adults que ofereix formació al llarg de la vida a qualsevol persona major de 16 anys dels barris de Les Planes i La Florida.

És una iniciativa que dona resposta a una necessitat sentida i expressada al llarg dels últims 7 anys pel veïnat pel fet que el districte VI de la ciutat d'Hospitalet no compta amb un Centre de Formació d'Adults (CFA) amb titularitat pública. L'EdV ofereix formació gratuïta i de qualitat en competències instrumentals, com són; la lectoescriptura, les llengües oficials, i altres formacions no formals bàsiques per a la vida en el context actual.

L'EdV també dinamitza diferents tipus d'activitats de caràcter informatiu, d'acompanyament i de convivència, amb la finalitat d'incidir no només en el desenvolupament individual i/o professional de les persones, sinó també en la cohesió social, la convivència i finalment potenciar el desenvolupament comunitari.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 5

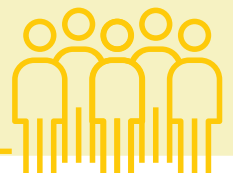
Membres equips directius: 4

Sòcies: 430

Ateses: 4600

Voluntàries: 25

Altres: 10 (Col·laboradors puntuals)

Principals factors clau d'èxit

El projecte d'EdV s'articula al voltant del concepte de l'educació al llarg de la vida. És a través d'aquesta fita que vol contribuir a l'apoderament individual i col·lectiu dels veïns i veïnes del barri de Les Planes i La Florida. La pràctica educativa de l'EdV està enfocada a l'assoliment per part dels participants de les competències bàsiques per a la vida. La metodologia de treball comunitària requereix estratègies pedagògiques properes amb visió crítica i adaptades a la realitat de les persones com són les metodologies participatives que es desprenen d'educació popular. Cada persona és protagonista del seu propi procés d'aprenentatge. El paper del professorat és, doncs, acompanyar i estimular situacions educatives enriquidores que activin els participants a millorar els seus coneixements i habilitats. La relació entre docent i alumnes es construeix de la manera més horitzontal possible.

Aquest any es preveu atendre de manera directa a 900 persones. Les persones que hi participin milloraran la seva qualitat de vida perquè:

- hauran assolit els nivells de llengua oficials,
- avançat o culminat els tràmits d'arrelament social,
- millorat la competència de la lectoescriptura,
- ampliat la seva participació ciutadana,
- conegut la xarxa d'entitats i serveis,
- participat en activitats comunitàries,
- rebut orientació jurídica, formativa i laboral,
- acompanyament socioeducatiu, i
- millorat les seves possibilitats d'inserció social i laboral.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

El projecte d'EdV té com a repte la consolidació d'una escola de formació d'adults, gratuïta i de qualitat, adreçada a tots els habitants de la ciutat. Una escola de formació al llarg de la vida i espai d'acollida amb perspectiva intercultural intergeneracional i feminista, que potenciï el desenvolupament integral de les persones i de la col·lectivitat. Amb un enfocament de l'educació des d'un vessant comunitari, el treball en xarxa, amb una forta dinamització de l'acció comunitària i l'acompanyament socioeducatiu de les persones més vulnerables.

Algunes de les principals dificultats al llarg d'aquests 5 anys han estat:

- Sostenibilitat econòmica del projecte.
- Co-finançament.
- Donar resposta a la gran demanda formativa.
- Mantenir les activitats formatives durant la pandèmia.
- Manca de seu pròpia (els espais formatius estan disseminats per tot el barri).

Elements innovadors que aporta la iniciativa

- És fruit d'un procés participatiu a través del qual es va realitzar una diagnosi i identificació de les principals demandes de la població. Alhora que va ser impulsat per un grup motor, integrat per veïns i veïnes, entitats i serveis de proximitat.
- Combina la formació formal i no formal. El model educatiu és gratuït, obert i flexible.
- Ofereix formació de qualitat en llengües, alfabetització i altres competències, alhora que integra la visió i pràctiques de l'acolliment sociolingüístic. El professorat està especialitzat en l'ensenyament de les llengües i altres, per a persones migrades. Per exemple: Ensenyament de la lectoescriptura en una segona llengua, metodologia ORALPHA.
- És un centre de formació d'adults que integra la part comunitària de l'educació, com a eix fonamental per a la millora de les condicions de vida de les persones migrades.
- És un espai de convivència i cohesió social real entre persones de diferents edats i cultures.

Factors que permeten la transferència i replicabilitat

El projecte EdV té la vocació de convertir-se en una plataforma d'innovació social des d'on impulsar accions que permetin afavorir les condicions de vida de les persones en risc d'exclusió social. Per això, progressivament, el projecte es planteja la promoció d'un treball eficient i transferible a altres entitats i territoris que sigui en si mateix un model innovador amb capacitat de convertir-se en un referent de formació per a persones adultes amb un horitzó del 2030. EdV és una escola inserida en una comunitat d'aprenentatge, escola de màxima complexitat ubicada en el districte IV de la ciutat de l'Hospitalet. És un projecte extrapolable a altres comunitats d'aprenentatge o escoles de primària o secundària, al voltant del territori català.